

OPKLÆBNING FORBUDT

KØBENHAVNS
KOMMUNE

By(våben)vandring -
Før/efter materiale
7.-10. klasse

Københavns
Stadsarkiv

By(våben)vandring

Lærervejledning og elevopgaver

Om forløbet

Vi glæder os til at tage jer med på by(våben)vandring i København. Under byvandringen møder eleverne forskellige byvåben, der knytter sig til byens historie og symboliserer dens udvikling. De har uden tvivl mødt byvåbenet i deres hverdag, på skolen, skraldespanden, busstoppestedet og lignende. Men måske har de aldrig overvejet hvor det kommer fra. Formålet med byvandringen er derfor, at eleverne får en forståelse af, hvor byvåbenet kommer fra, og hvad det symboliserer.

Den gennemgående aktivitet i forløbet er, at eleverne tegner og fortolker de byvåben, de møder og får fortællinger om rundt i byen. Hensigten med aktiviteten er, at de forholder sig til byvåbenet på en anden måde og måske ser nogle detaljer, de normalt ikke ville have lagt mærke til. Derudover bliver de bevidste om de symboler, byvåbenet indeholder og som har "overlevet" fra middelalderen og frem til i dag.

I lærervejledningen finder du forslag til elevopgaver, som I kan arbejde med på skolen før og efter byvandringen. Materialet er fleksibelt og inddelt i følgende punkter:

Føropgaver:

- Har du set byvåbenet før og hvad tror du det symboliserer?
- Hvordan tror du hverdagen var i 1275?

Efteropgaver:

- Hvordan har byvåbenet udviklet sig? Hvordan skal dit byvåben se ud?

Læringsmål

- Jeg har har kendskab til historien om Københavns byvåben.
- Jeg kan finde de vigtigste symboler på byvåbenet og forklare, hvad de betyder.
- Jeg kan tegne og fortolke byvåbenet og fortælle dets historie og udvikling.

Københavns
Stadsarkiv

Føropgaver

Har du set byvåbenet før?

Lærervejledning – Har du set byvåbenet før og hvad tror du det symboliserer?

Formålet med denne aktivitet er at gøre eleverne opmærksomme på, at byvåbenet er en del af deres hverdag og byens udtryk. Derudover skal de reflektere over, hvad et byvåben er, og hvorfor de tror man har det, for på den måde at aktivere deres forforståelse.

På de følgende sider er der nogle billeder fra byen, som en classesamtale kan tage udgangspunkt i. Du kan finde mange flere billeder her: [Københavns byvåben - Billedserie - kbhbilleder.dk](https://kbhbilleder.dk)

Samtalen kan ligeledes omhandle følgende punkter:

1. Se på de forskellige billeder. Har du set det før?
2. Hvor har du set henne?
3. Hvad står der på det?
4. Hvad tror du det er?
5. Hvorfor tror du, man har det?

Som afslutning på samtalen kan eleverne selv gå på jagt efter byvåbenet på skolens område.

Stil spørgsmål

Efter eleverne har fundet byvåbenet på skolen eller i nærområdet kan de stille spørgsmål til byvåbenet. Noget der undrer dem. Fx:

- Hvorfor er der tre tårne?
- Hvad betyder de forskellige symboler?
- Hvorfor kan man finde det rundt i byen?
- Har det altid set sådan ud?
- Osv.

Københavns
Stadsarkiv

Fotos af byvåben

Fotos af byvåben

Fotos af byvåben

Fotos af byvåben

Fotos af byvåben

Føropgaver

Hvordan tror du hverdagen var i 1275?

Lærervejledning – Hvordan tror du hverdagen var i 1275?

Københavns byvåben og arkivets ældste dokument er 750 år. Det er så mange år siden, at det kan være svært at begribe. Det kan især være meget abstrakt for børn og unge at skulle begribe, hvordan verden så ud i middelalderen. Derfor skal de vha. nedenstående skema reflektere over, hvad de tror var anderledes dengang. Selvom skemaet lægger op til, at eleverne svarer ja/nej, er det meget vigtigt, at de uddyber deres svar, da det styrker deres refleksion. Nedenfor findes skemaet i en facitlignende udgave, som læreren kan bruge i opsamlingen. På den næste side findes elevernes skema uden besvarelse og med en kort introtekst.

Havde man det i 1275?	Ja/nej	Hvorfor tror du det?
Skoler	Nej	Der var ikke skoler. De fleste kunne ikke skrive. Undervisning var kun for de rigeste.
Mor/far	Ja	Men mor og far blev måske ikke så gamle som i dag.
Kæledyr	Ja	Men det var nok mere husdyr, som heste, grise og køer.
Telefoner	Nej	Skulle man i kontakt med nogen måtte man opsøge dem.
Komfur	Nej	Strøm var ikke opfundet, så man lavede mad over åben ild.
Køleskab	Nej	I stedet så saltede man eller røg kødet, så det kunne holde længere.
Cykler	Nej	Hvis man skulle rundt i København, måtte man gå.
Tomater	Nej	Tomater vokser hvor der er varmt og man havde ikke drivhuse dengang.
Kartofler	Nej	Kartofler var ikke kommet til Danmark endnu. Man spiste meget brød, grød og kål i stedet.
Vand	Ja	Der var vand i København, men det kom ikke ud af vandhanen. Det skulle hentes i en brønd og var ofte beskidt. Man drak øl i stedet – også børn.
Huse	Ja	Husene i København var lave og de fleste havde stråtag.
Tøj og sko	Ja	Men det var sjældent, at man fik noget nyt. Det var kun de rige.
Penge	Ja	Man havde kun mønter, ingen sedler og slet ikke betalingskort.
Bedsteforældre	Ja	Men de blev ikke så gamle.
København	Ja	Men det var en meget mindre by end i dag, og den var omgivet af volde og voldgrav.
Kirker	Ja	Kirkerne var meget vigtige for folk i middelalderen og havde stor magt.
Butikker	Nej	Når man skulle købe ind, gik man på torvet.
Hjul	Ja	Der var hjul på hestevogne og trækvogne, men ingen dæk.
Våben	Ja	Ingen krudt, men sværd, økser, dolk og skjolde.
Konger	Ja	Kongen bestemte, men han skulle gøre det sammen med kirken.

Københavns
Stadsarkiv

Føropgaver

Hvordan tror du hverdagen var i 1275?

Elevopgaver – Hvordan tror du hverdagen var i 1275?

På denne by(våben)vandring skal I undersøge Københavns byvåben og dets historie. Første gang man kan se byvåbnet er på et dokument fra 1275, som vi har på Københavns Stadsarkiv. Byvåbnet ses på et segl under dokumentet. Et segl er en klump voks, som man kunne stemple i. Lidt ligesom vi bruger en underskrift i dag. 1275 er 750 år siden. Det er så mange år, at man slet ikke kan forestille sig det. Det er en tid man kalder middelalderen. Det kaldte man det selvfølgelig ikke dengang, men det har man døbt den senere. Dengang levede folk på en helt anden måde, end vi gør i dag og København var meget mindre. Her er der nogle forskellige ting, som du skal beslutte, om man havde eller ikke havde i 1275 og så skal skrive, hvorfor du tror det:

Havde man det i 1275?	Ja/nej	Hvorfor tror du det?
Skoler		
Mor/far		
Kæledyr		
Telefoner		
Komfur		
Køleskab		
Cykler		
Tomater		
Kartofler		
Vand		
Huse		
Tøj og sko		
Penge		
Bedsteforældre		
København		
Kirker		
Butikker		
Hjul		
Våben		
Konger		

Efteropgaver

Hvordan har byvåbenet udviklet sig?

Hvordan skal dit byvåben se ud?

Lærervejledning – Hvordan har byvåbenet udviklet sig?

På byvandringen har eleverne tegnet og "samlet" fire forskellige københavnske byvåben. Som opsamling skal de færdiggøre og farvelægge deres byvåben.

Hensigten med dette er, at de dels får færdiggjort deres bearbejdning og fortolkning af byvåbenet og dets historiske udvikling.

Arbejdet indledes med en fælles klassesdialog, hvor der samles op på byvandringen og børnenes viden om de fire forskellige byvåben. Dialogen kan tage udgangspunkt i følgende spørgsmål til hvert byvåben:

1. Kan I huske hvor gammelt dette byvåben var?
2. Hvad forestillede det?
3. Hvorfor tror I det så sådan ud?
4. Var det anderledes end det forrige byvåben?
5. Hvad var anderledes og hvorfor var det anderledes?

På baggrund af dialogen skal eleverne færdiggøre deres fire byvåben. Derfor kan det være hensigtsmæssigt at skrive de stikord på tavlen, som klassesdialogen måtte afføde, så eleverne kan bruge dem som inspiration.

I forlængelse af arbejdet med de fire byvåben skal eleverne tegne deres eget byvåben. Formålet med aktiviteten er, at de reflekterer over, hvad de synes kendetegner København, og hvad der er vigtigt at formidle om byen gennem et byvåben. Arbejdet kan tilrettelægges ud fra følgende punkter:

1. Hvad er et byvåben?
2. Hvorfor tror I man har et for København? Hvad skal det fortælle?
3. Hvad er København for jer? Hvad synes I kendetegner byen?
4. Tegn jeres eget byvåben for København. Det skal både indeholde nogle af de symboler, som byvåbenet har i forvejen, men I skal også gøre det personligt, så det fortæller noget om jeres forhold til byen.

Københavns
Stadsarkiv

Efteropgaver

Hvordan har byvåbenet udviklet sig?

Hvordan skal dit byvåben se ud?

Lærervejledning – Hvordan har byvåbenet udviklet sig?

Som afslutning på forløbet skal eleverne bringe deres viden om byvåbenet og deres fortolkning af det i spil. I par eller i mindre grupper præsenterer de deres byvåben for hinanden og taler om, hvad de tror symbolerne betyder og hvilke der har "overlevet" fra middelalderen og frem til i dag.

Derefter besvarer de, de spørgsmål de skrev til byvåbenet som en del af det forberedende arbejde.

Alternativt kan eleverne skrive sætninger på baggrund af de stikord, der tidligere blev skrevet på tavlen. Stikordene fordeles på forskellige byvåben, som eleverne så skal skrive tekster til. Det gør ikke noget, hvis de får et ord, der umiddelbart ikke passer til en givent byvåben. Hvis de fx får ordet *borg* og skal bruge det i en tekst til byvåbenet fra 2018, kan de skrive en sætning, der handler om, at der ikke længere er en borg i byvåbenet og komme med et bud på, hvorfor der ikke længere er det.

Københavns
Stadsarkiv

